

1995-2019 Yılları Arasında Türkiye'nin Yolsuzluk Düzeyi ile Kurumlar Vergisi Arasındaki İlişki

Hakan ACET*
Alper SÖNMEZ**
Mustafa Serdar ACAR***

ÖZ

Kurumlar vergisi, tüzel kişilerden ve sermaye şirketlerinin kurum kazançları üzerinden alınan bir vergidir. Kurumlar vergisinin başlangıcı 1909 yılı olmasına rağmen özellikle Birinci Dünya Savaşı sonrasında bu vergi önem kazanmıştır. Uluslararası Şeffaflık Örgütü, ülkelerin kamu kesiminde algılanan yolsuzluğu 1995 yılından itibaren anketler yardımıyla ölçmekte ve yolsuzluk algılama endeksi olarak yıllık bazda yayınlamaktadır. Endeks ülkelerdeki yoksulluk seviyelerini 2012 yılına kadar 0-10 arasında, 2012 yılı sonrasında ise 0-100 arasında değerlendirmektedir. Ülkelerdeki endeks değerlerinin sıfıra yaklaşması yolsuzluğun arttığı anlamına gelmektedir. Çalışmamızda, Türkiye'nin 1995-2019 yılları arasındaki kurumlar vergisi oranları, kurumlar vergisi gelirleri, kurumlar vergisi gelirlerinin GSYH içindeki payı ile yolsuzluk algılama endeksi arasındaki ilişki, yıllık veriler kullanılarak granger nedensellik analizi yardımıyla analiz edilmiştir. Ülkemizdeki kurumlar vergisi oranları referans yılları içinde değişiklik göstermesi nedeniyle kurumlar vergisi gelirlerinde ve kurumlar vergisi gelirlerinin GSYH içindeki payında değişikliğe neden olmaktadır. Vergi oranlarındaki değişikliğin bu olumsuz etkisini ortadan kaldırmak amacıyla referans yıllardaki vergi oranlarının ortalaması alınarak kurumlar vergisi gelirleri ve gelirlerin GSYH içindeki payı yeniden hesaplanarak analize dahil edilmiştir. Sonuç olarak, değişkenler arasında ilişki olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yolsuzluk Algılama Endeksi, Kurumlar Vergisi, Granger Nedensellik Analizi

The Relationship Between Level of Corruption in Turkey and Corporate Tax Over the 1995-2019 Period

ABSTRACT

A corporate tax is a tax imposed on the net income of legal entities and capital companies. Although the beginning of the corporate tax was in 1909, it gained importance especially after the first world war. The International Transparency Organization has been measuring the perceived corruption in the public sector of countries with the help of surveys since 1995 and publishes it annually as the corruption perception index. The index evaluates poverty levels in countries between 0-10 until 2012 and between 0-100 after 2012. If the index values of the countries approach zero, it means that corruption is increasing. In the study, the rates of corporate tax in Turkey during 1995-2019 period, corporate tax revenues, and the relationship between the share of corporate tax revenues in GDP and the corruption perception index was analyzed by using granger causality analysis. Since the rates of corporate tax in Turkey vary within the reference years, it causes changes in corporate tax revenues and the share of corporate tax revenues in GDP. In order to eliminate this negative effect of the change in tax rates, the average of the tax rates in the reference years was calculated, and according to this rates the corporate tax revenues and the share of corporate tax revenues in GDP were recalculated and included in the analysis. As a result, it has been determined that there is no relationship between the variables.

Keywords: Corruption Perception Index, Corporate Tax, Granger Causality Analysis

1. Giriş

Yolsuzluk algılama endeksi; uluslararası şeffaflık örgütü tarafından ilgili ülkelerde kamu idarelerinde algılanan yolsuzluğu anket yöntemiyle ölçerek ve anket sonuçlarının endeks haline getirilmesi ile oluşturulmaktadır. Endeks 1995 yılından günümüze kadar her yıl sürekli yayınlanmıştır. Endeksin hesaplama değeri, 1995-2012 yılları arasında 0 ile 10 arasında değer alırken, 2012 yılında yapılan değişiklikle 0 ile 100 arasında değer almaktadır.

Kurumlar vergisi, tüzel kişilerin ve sermaye şirketlerinin gelirleri üzerinden alınan vergilerdir. İlk olarak 1909 yılında ABD'de federal devletlerin sermaye şirketlerinden almış oldukları vergiler ile başlamasına rağmen birinci dünya savaşı sonrası dönemde geniş kapsamda uygulama alanı bulmuştur. Devletler kurumlar vergisini piyasaları düzenlemek için bir araç olarak kullanmaktadır.

* Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi, hakanacet@selcuk.edu.tr

** Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi, alpersonmez80@gmail.com

*** Arş. Gör., Selçuk Üniversitesi, mustafaserdar.acar@selcuk.edu.tr

Makalenin Gönderim Tarihi: 02.04.2021; Makalenin Kabul Tarihi: 01.12.2021

Çalışmanın birinci bölümünde kurumlar vergisi kavramı ve Türkiye'de kurumlar vergisinin gelişimi, ikinci bölümde ise yolsuzluk algılama endeksi ve Türkiye'deki gelişimi açıklanmaktadır. Çalışmanın üçüncü bölümünde konu ile ilgili özet literatür çalışması sunulmaktadır. Dördüncü bölümde çalışmada kullanılan very seti ve ekonometrik yöntem analiz edilecektir. Son bölümde ise çalışmanın bulguları ve sonuçları sunulmaktadır.

2. Kurumlar Vergisi Kavramı ve Türkiye'de Kurumlar Vergisinin Gelişimi

Tüzel kişiler ve sermaye şirketlerinin gelirleri üzerinden alınan vergilere kurumlar vergisi adı verilir (Örücü, Aysu, & Bakırtaş, 2012, s. 540). 18. Yüzyılın ikinci yarısı itibarıyla İngiltere'de meydana gelen sanayi devrimi sonucunda dünyada birçok şirket ortaya çıkmıştır. Ülkelerin bu şirketlere uygulayacakları vergisel mevzuatlar Birinci Dünya Savaşı öncesi dönemde sistemli olmamasına rağmen, birinci dünya savaşı ile artan kamu harcamalarını finanse etmek amacıyla daha sistemli bir yapı haline gelmiştir. 1909 yılında ABD'de federal kapsamda sermaye şirketlerinin vergilendirilmesi ile kurumlar vergisi ilk olarak uygulanmaya başlanmıştır. Almanya'da 1920 yılında sadece tüzel kişileri kapsayan kurumlar vergisi yürürlüğe girmiş, Japonya'da ise 1940 yılında kurumlar vergisi ile gelir vergisi birbirinden ayrılmıştır. Bugünkü anlamında kurumlar vergisi ise ilk kez 1947 yılında İngiltere'de uygulanmaya başlanmış ve 1948 yılında da Fransa'da uygulamaya konulmuştur (Kılıç, 2019, s. 54).

Kurumlar vergisinin haklı olduğunu savunan görüşleri; yararlanma, ayrıcalık, ayrı ödeme gücü, sosyal denge ve mali görüş olarak ayrılabiliriz. Yararlanma görüşüne göre; devlet, kurumların faydasına birçok faaliyet gerçekleştirmektedir. Bunun sonucunda da kurumlarda gerçek kişiler gibi aldıkları hizmetin bedelini kurumlar vergisi olarak ödemelidir. Aynı zamanda kurumlar faaliyetlerini gerçekleştirirken topluma sosyal zararlar vermektedir, kurumların vermiş oldukları bu zararları devlet tanzim etmek için kurumlardan kurumlar vergisi almalıdır. Ayrıcalık görüşüne göre; kurumlar resmi statüleri gereği birtakım ayrıcalıklara sahiptir. Kurumlar bu statü farklılıkları nedeniyle ayrıcalıklı konumdadırlar. Ayrıcalıkları nedeniyle birtakım avantajlar elde etmekte ve elde ettikleri ayrıcalıkları nedeniyle kurumlar vergilendirilmelidir. Ayrı ödeme gücü görüşüne göre; kurumların, kurumu meydana getiren ortaklarından bağımsız varlığı ve hukuki statüsü vardır. Ortaklarından farklı bir kişiliğe sahip olan kurumların da gelirleri vergilendirilmelidir. Sosyal denge görüşüne göre; sanayileşme sonucunda üretimler genellikle büyük sanayi şirketleri tarafından gerçekleştirilmekte ve bu sanayi şirketleri de üretim esnasında topluma çeşitli sosyal maliyetler yüklemektedir. Şirketlerin yüklemiş oldukları sosyal maliyetleri ortadan kaldırmak ve sosyal dengeyi sağlamak amacıyla kurumlar vergilendirilmelidir. Mali görüşe göre ise; kurumun faaliyetleri sonucunda ortaya çıkan gelir ortaklara dağıtılırken birtakım azalmalar meydana gelebilmekte ve bu azalmalar da devlette vergi kaybına neden olmaktadır. Bu vergi kaybının önlenmesi için kurumun gelirleri ortaklara dağıtılmadan vergilendirilmelidir (Uğurlu, 2019, s. 10-12).

Devletler kurumlar vergisini, monopollerini kontrol etmek, firma ölçek büyüklüklerini kontrol etmek, firmaların aşırı büyümelerini önleyebilmek, kurumun kar dağıtımını engelleyerek sermaye birikiminin sağlanması ve yatırımları yönlendirme amaçlarıyla kullanabilmektedir (Uğurlu, 2019, s. 13).

Ülkemizde kurumlar vergisi, 1949 yılında gerçekleştirilen vergi reformu ile Almanya'da uygulanan kurumlar vergisi referans alınarak hazırlanmış ve 03/06/1949 tarihinde 5422 sayılı kanunla yürürlüğe girmiştir. Uygulanmaya ise 1950 yılında başlanmıştır. Kurumlar vergisi kurumların karları üzerinden alınan dolaysız ve genellikle tek oranlı vergi türüdür. Kurumlar vergisinde ana unsur sermaye ve sermayede meydana gelen değişimlerdir. Kurumlar vergisinde "objektiflik" odak noktası olduğu için vergi oranlarının düz oranlı olması vergiyi daha adil ve daha basit yapmaktadır (Armağan, 2007, s. 230). 2006 yılında 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu 5520 sayılı kanun ile yürürlükten kaldırılmış ve yeni kurumlar vergisi kanunu yürürlüğe girmiştir (Yavuz, 2008, s. 49).

Avrupa Birliği (AB) ülkelerinde uygulanan kurumlar vergisi oranları Tablo 1'de verilmektedir. Tablo 1'e göre 2010-2019 yılları arasında en yüksek kurumlar vergisi oranlarına Avrupa Birliği kapsamında %35 oran ile Malta sahipken, en düşük orana %10 ile Bulgaristan ve Kıbrıs Rum Kesimi sahiptir. AB 28 ve AB 19 ülkelerinde 2010-2019 döneminde ait kurumlar vergisi oranları 2013 yılı dışında azalma eğilimi göstermektedir.

Tablo 1. AB Ülkelerinde Uygulanan Kurumlar Vergisi Oranları (%) (2010-2019)

Ülkeler	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
AB-28	23,2	23,0	22,9	23,2	22,9	22,8	22,5	22,2	21,9	21,7
AB-19	24,5	24,3	24,3	25,0	24,7	24,6	24,3	24,6	24,1	23,9
Malta	35,0	35,0	35,0	35,0	35,0	35,0	35,0	35,0	35,0	35,0
Fransa	34,4	36,1	36,1	38,0	38,0	38,0	34,4	44,4	34,4	32,0
Belçika	34,0	34,0	34,0	34,0	34,0	34,0	34,0	34,0	29,6	29,6
İtalya	31,4	31,4	31,3	31,3	31,3	31,3	31,3	27,8	27,8	27,8
İspanya	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0	28,0	25,0	25,0	25,0	25,0
Almanya	29,5	29,6	29,6	29,6	29,7	29,8	29,8	29,9	29,9	29,9
Portekiz	29,0	29,0	31,5	31,5	31,5	29,5	29,5	29,5	31,5	31,5
Lüksemburg	28,6	28,8	28,8	29,2	29,2	29,2	29,2	27,1	26,0	24,9
Birleşik Krallık	28,0	26,0	24,0	23,0	21,0	20,0	20,0	19,0	19,0	19,0
İsveç	26,3	26,3	26,3	22,0	22,0	22,0	22,0	22,0	22,0	21,4
Finlandiya	26,0	26,0	24,5	24,5	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Hollanda	25,5	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0
Avusturya	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0
Danimarka	25,0	25,0	25,0	25,0	24,5	23,5	22,0	22,0	22,0	22,0
Yunanistan	24,0	20,0	20,0	26,0	26,0	29,0	29,0	29,0	29,0	28,0
Estonya	21,0	21,0	21,0	21,0	21,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Macaristan	20,6	20,6	20,6	20,6	20,6	20,6	20,6	10,8	10,8	10,8
Hırvatistan	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	18,0	18,0	18,0
Slovenya	20,0	20,0	18,0	17,0	17,0	17,0	17,0	19,0	19,0	19,0
Çek Cumhuriyeti	19,0	19,0	19,0	19,0	19,0	19,0	19,0	19,0	19,0	19,0
Polonya	19,0	19,0	19,0	19,0	19,0	19,0	19,0	19,0	19,0	19,0
Slovakya	19,0	19,0	19,0	23,0	22,0	22,0	22,0	21,0	21,0	21,0
Romanya	16,0	16,0	16,0	16,0	16,0	16,0	16,0	16,0	16,0	16,0
Letonya	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	20,0	20,0
Litvanya	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
İrlanda	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5
Bulgaristan	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
Kıbrıs Rum Kesimi	10,0	10,0	10,0	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5

Kaynak: Çiçek, U ve Uğur, K. (2019). "Türkiye ile AB Ülkelerinin Dolaylı-Dolaysız Vergiler Açısından Karşılaştırılması." *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 10 (24), s. 290-310.

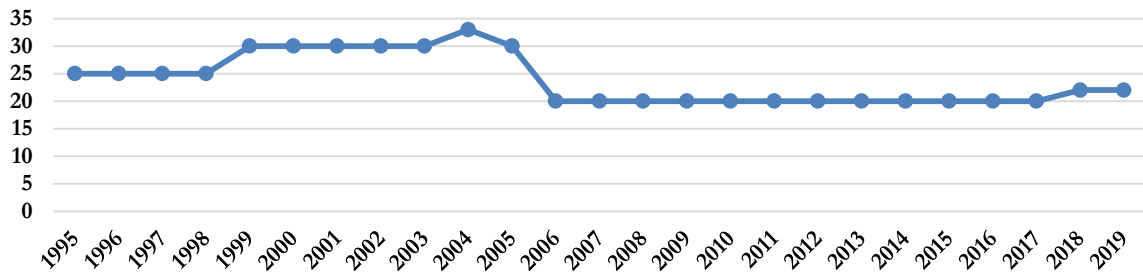
Tablo 2 1995-2019 yılları için Türkiye'de kurumlar vergisi oranları (%), kurumlar vergisi gelirleri (bin TL) ve kurumlar vergisi/GSYH payı (%) verilerini göstermektedir. Buna göre, ülkemizde 1995-2019 yılları arasında kurumlar vergisi gelirleri ve kurumlar vergisi gelirlerinin GSYH içindeki payı genel olarak artış göstermektedir. 1995-1998 yılları arasında kurumlar vergisi oranları %25 seviyesinde sabit kalmışken, 1999-2005 yılları arasında %30 seviyesine yükselmiştir. 2006-2017 yılları arasında kurumlar vergisi oranları tablodaki yıllar itibarıyla en düşük seviyede kalmıştır. 1995-2019 yılları arasında kurumlar vergisi oranlarında en yüksek orana sahip yıl 2004 yılı olmuştur.

Tablo 2. Türkiye’de kurumlar vergisi oranları (%), kurumlar vergisi gelirleri (binTL) ve kurumlar vergisi/GSYH payı (%) (1995-2020)

Yıllar	Kurumlar vergisi oranları (%)	Kurumlar vergisi gelirleri (bin TL)	Kurumlar vergisi gelirleri/GS YH (%)
1995	25	103241,4	1,71828E-05
1996	25	189337,6	2,93464E-05
1997	25	396237,3	5,70889E-05
1998	25	748383,6	0,000105294
1999	30	1529525,0	0,000222456
2000	30	2356787,0	0,000320549
2001	30	3675665,0	0,000530431
2002	30	5575495,0	0,000755857
2003	30	8645345,0	0,001108164
2004	33	9619359,0	0,001123005
2005	30	13583291,0	0,001454939
2006	20	12447354,0	0,001246649
2007	20	15718474,0	0,001498678
2008	20	18658195,0	0,001764583
2009	20	20701805,0	0,002057072
2010	20	22854846,0	0,002094506
2011	20	29233725,0	0,002409253
2012	20	32111820,0	0,002525512
2013	20	31434581,0	0,002278869
2014	20	35163517,0	0,002429204
2015	20	37009625,0	0,002410097
2016	20	46898425,0	0,002955839
2017	20	57868208,0	0,003392704
2018	22	84132155,0	0,004790753
2019	22	87528217,0	0,004938869

Kaynak: Gelir İdaresi Başkanlığı Verilerinden düzenlenmiştir.

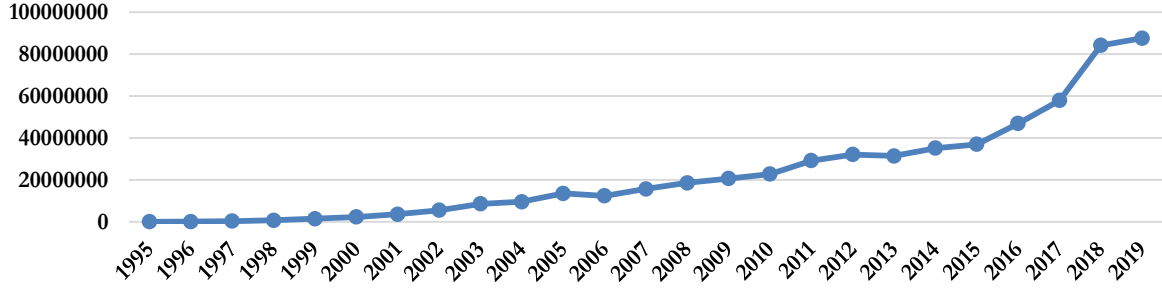
Şekil 1’e göre 1995-2019 yılları arasında kurumlar vergisi oranları 1999 yılında artışa geçerek 2004 yılında en yüksek seviyeye ulaşarak 2004 yılı sonrasında azalışa geçmiştir. 2018 yılında ise 2017 yılına kıyasla vergi oranında %10 artış meydana gelmiştir.

Şekil 1. Türkiye’de Kurumlar Vergisi Oranları (%) (1995-2020)

Kaynak: Tablo 2’den düzenlenmiştir.

Şekil 2’ye göre kurumlar vergisi gelirleri 1995-2019 yılları arasında sürekli artış göstermiştir. Özellikle 2003 yılı sonrasında önemli ölçüde artış gerçekleşmiş ve bu artış 2015 yılından sonra artarak devam etmiştir.

Şekil 2. Türkiye'de Kurumlar Vergisi Gelirleri (bin TL)

Kaynak: Tablo 2'den düzenlenmiştir.

3. Yolsuzluk Kavramı, Uluslararası Şeffaflık Örgütü, Yolsuzluk Algılama Endeksi ve Türkiye'de Gelişimi

Yolsuzluk en genel tanımıyla kamu gücünün bireysel çıkar elde etmek için kötüye kullanılması anlamına gelmektedir (Tanzi, 1998, s. 8). Yolsuzluklarla mücadele kapsamında faaliyet gösteren Kore Bağımsız Komisyonu'na göre yolsuzluk; herhangi bir kamu kuruluşunun yetkilerinin kötüye kullanılması veya bireyin/grupların kendi çıkarları doğrultusunda hareket ederek rant peşinde koşması olarak ifade edilmektedir (OECD, 2008, s. 23). Diğer bir tanıma göre yolsuzluk; kamu kurumları dışındaki kişilerin bireysel çıkarlarına katkı sağlayacak şekilde mevcut yasa veya politiklardan kaçınmak, mevcut yasaların yürürlükten kaldırılması ve/veya değiştirilmesi ile kamu çalışanlarına çıkar sağlamak; devletin içindeki bireylerin statülerini kullanarak kendilerine, ailelerine çıkar sağlamaları durumudur (Baldemir, Özkoç, & İşçi, 2009, s. 50).

Uluslararası Şeffaflık Örgütü'nün gelişimi; eski Dünya Bankası yetkilisi Peter Eigen ve dokuz yardımcısı, Doğu Afrika'daki çalışmaları sırasında yolsuzluğun etkilerini görmüş ve bu etkileri yıkmak için 1990 yılında Berlin'de bir sekreteryaya kurmuştur. İlk yolsuzluk algılama endeksi 1995 yılında yayınlanmıştır. Endeks 45 ülkeyi kamu sektöründe algılanan yolsuzluk düzeyine göre sıralamıştır. Amerika 1996 yılında türünün ilk örneği olan bölgesel yolsuzlukla mücadele sözleşmesini kabul etmiştir. 1998 yılında endeks 85 ülke için hesaplanmaya başlanmıştır. 1999 yılında rüşvetin arz tarafını açıklamaya yönelik olarak ilk rüşvet ödeyenler endeksi açıklanmıştır. 2003 yılında Birleşmiş Milletler Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi 140 ülke tarafından kabul edilmiştir. 2005 yılında OECD rüşvetle mücadele sözleşmesi hakkındaki ilk ilerleme raporunu yayınlamıştır. Aynı yıl, Peter Eigen tarafından enerji ve madencilik sektörlerindeki şirketlerin ve hükümetlerin hesap verilebilirliğini artırmak için "Maden Sektörü Şeffaflık Girişimi"ne başkan olarak katıldı. 2009 yılında iş dünyasının yolsuzlukla mücadeleye katılma ihtiyacını vurgulayan "küresel yolsuzluk raporu" yayınlandı (Transparency, 2021).

Yolsuzluk algılama endeksi, ülkeleri/bölgeleri kamu sektörünün uzmanlar ve işletme yöneticileri tarafından ne kadar yozlaşmış olduğuna göre puanlayıp sıralamaktadır. Endeks, çeşitli saygın kurumlardan anket yöntemiyle toplanan 13 anketin bir kombinasyonu olan birleşik bir endekstir. Söz konusu endeks dünya çapında yolsuzlukla ilgili kullanılan en yaygın göstergedir. Yolsuzluk algılama endeksinin kapsadığı belirtiler; rüşvet, kamu fonlarının yönlendirilmesi, özel kazanç için kamu görevini kullanan memurların yaygınlığı, hükümetlerin yolsuzluğu önleme konularındaki becerileri, yolsuzluğu artırabilecek bürokratik yükler, devlet hizmetlerinde nepotistik yapılan atamalar, rüşvet ve yolsuzluğu bildiren ihbarcılar için yasal koruma, sınırlı menfaat kazanma çabası içinde olan bireyler tarafından devletin ele geçirilmeye çalışılmasıdır. Endeksin metodolojisinin 2017 yılında Avrupa Komisyonu Ortak Araştırma Merkezi tarafından bağımsız denetimi yapılmıştır. Aynı denetim 2012 yılında hesaplama metodolojisinde yapılan değişimden sonra da yapılmış ve sonuçta endeksin kavramsal ve istatistiksel olarak tutarlı olduğu sonucuna varılmıştır (Transparency, 2021, s. 1-3).

Tablo 3 seçilmiş ülkelerde yolsuzluk algılama endeksi (0-10) değerlerini göstermektedir. 2010-2019 yılları arasında yolsuzluk algılama endeksinde en yüksek paya sahip ülke Danimarka'dır. En düşük yolsuzluk algılama endeksine sahip ülke ise Ukrayna'dır. Sonuç olarak; tabloda seçilmiş ülkeler arasında

yolsuzluk düzeyinin en düşük seviyede olduğu ülke Danimarka, en yüksek seviyede olduğu ülke ise Ukrayna'dır.

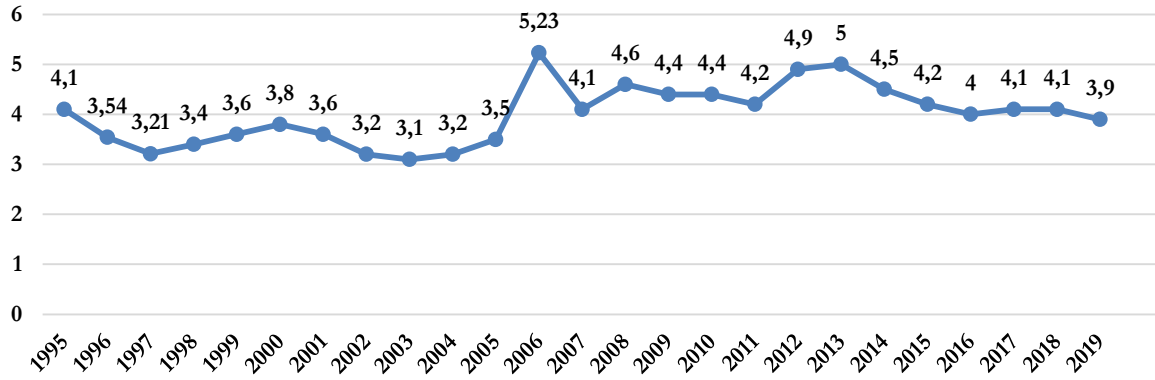
Tablo 3. Seçilmiş Ülkelerde Yolsuzluk Algılama Endeksi (0-10) (2010-2019)

Ülkeler	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Danimarka	9,3	9,4	9,0	9,1	9,2	9,1	9,0	8,8	8,8	8,7
Almanya	7,9	8,0	7,9	7,8	7,9	8,1	8,1	8,1	8,0	8,0
ABD	7,1	7,1	7,3	7,3	7,4	7,6	7,4	7,5	7,1	6,9
Fransa	6,8	7,0	7,1	7,1	6,9	7,0	6,9	7,0	7,2	6,9
Suudi Arabistan	4,7	4,4	4,4	4,6	4,9	5,2	4,6	4,9	4,9	5,3
Güney Afrika	4,5	4,1	4,3	4,2	4,4	4,4	4,5	4,3	4,3	4,4
İtalya	3,9	3,9	4,2	4,3	4,3	4,4	4,7	5,0	5,2	5,3
Romanya	3,7	3,6	4,4	4,3	4,3	4,6	4,8	4,8	4,7	4,4
Çin	3,5	3,6	3,9	4,0	3,6	3,7	4,0	4,1	3,9	4,1
Yunanistan	3,5	3,4	3,6	4,0	4,3	4,6	4,4	4,8	4,5	6,0
Hindistan	3,3	3,1	3,6	3,6	3,8	3,8	4,0	4,0	4,1	4,1
Ukrayna	2,4	2,3	2,6	2,5	2,6	2,7	2,9	3,0	3,2	3,0
Türkiye	4,4	4,2	4,9	5,0	4,5	4,2	4,0	4,1	4,1	3,9

Kaynak: Uluslararası şeffaflık örgütünün yayınlamış olduğu yolsuzluk algılama endeksi raporlarından düzenlenmiştir.

Şekil 3 Türkiye için yolsuzluk algılama endeksi değerlerini göstermektedir. Buna göre ülkemizde yolsuzluk algılama endeksi 3,1 ve 5,23 değerleri arasında değişim göstermektedir. En yüksek endeks değeri 2006 yılında iken en düşük endeks değeri ise 2003 yılına aittir.

Şekil 3. Türkiye'de Yıllar İtibariyle Yolsuzluk Algılama Endeksi Gelişimi (0-10) (1995-2019)

Kaynak: Tablo 3'den düzenlenmiştir.

4. Literatür Taraması

Çalışma kapsamında literatür taraması iki farklı grupta incelenmiştir. İlk olarak, yolsuzluk ile kamu gelirleri arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalar Tablo 4 kapsamında özetlenirken, ikinci olarak yolsuzluk ile kamu gelirleri dışındaki değişkenler arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalar ise Tablo 5'te özetlenmektedir.

Literatürde yolsuzluk, vergiler ve kamu gelirleri üzerine yapılmış başlıca akademik çalışmalar; çalışmanın yazarı, periyodu, hangi ülkeler için yapıldığı, kullanılan yöntem ve/veya model, kullanılan değişkenler ve ulaşılan sonuçlar olmak üzere altı başlık altında Tablo 4'te özetlenmiştir.

Tablo 4. Yolsuzluk, Vergiler ve Kamu Gelirleri Üzerine Yapılmış Çalışmalar

Yazar	Yıl	Ülke	Değişkenler	Yöntem	Sonuç
(Tunç, 2018)	2003-2015	11 Avrupa Birliği Geçiş Ekonomileri	Yolsuzluk-Vergi Gelirleri	Westerlund ve Edgerton Eşbütünleşme Testi-CADF Birim Kök Testi-FMOLS Testi	Vergi gelirleri ile yolsuzluk arasında çift yönlü nedensellik ilişkisi tespit edilmiştir.
(Özmen, 2016)	1996-2013	BRIC_T Ülkeleri	Kişi Başı GSYH, Ticari Serbestleşme, Enflasyon, Ekonomik Özgürlükler, Kurumlar Vergisi Gelirleri ve Yolsuzluk	Panel Veri	Yolsuzluk ile toplam vergi gelirleri arasında negatif ilişki tespit edilmiştir.
(Dökmen, 2012)	1984-2007	25 OECD Ülkesi	Yolsuzluk-Vergi Gelirleri	GMM Yöntemi	Yolsuzluklar ile vergi gelirleri arasında negatif ilişki tespit edilmiştir.
(Örücü, Aysu, & Bakırtaş, 2012)	1996-2010	16 OECD Ülkesi	Yolsuzluk- Kurumlar Vergisi Gelirleri	GMM yöntemi	Yolsuzluk ile kurumlar vergisi gelirleri arasında negatif ilişki tespit edilmiştir.
(Bakırtaş, 2012)	1996-2010	Türkiye	Yolsuzluk Algılama Endeksi-Vergi Gelirleri	Panel Veri Analizi	Yolsuzluk ve vergi gelirleri arasında negatif ilişki tespit edilmiştir.
(Monteiro, Brandao, & Martins, 2011)	1998-2009	27 AB Ülkesi	Kurumlar Vergisi- İşsizlik- Yolsuzluk- Kamu Borcu- Ticari Açıklık	Panel Veri Analizi	Yolsuzluk ile kurumlar vergisi gelirleri arasında negatif ilişki tespit edilmiştir.
(Ajaz & Ahmad, 2010)	1990-2005	25 Gelişmekte Olan Ülke	Yolsuzluk Endeksi, Yönetim- Vergi Gelirleri	GMM Yöntemi	Yolsuzluk ile vergi gelirleri arasında negatif ilişki tespit edilmiştir.
(Potanlar, Samimi, & Roshan, 2010)	2002-2006	27 Gelişmekte Olan Ülke	Yolsuzluk Endeksi- Vergi Gelirleri	Panel Veri Analizi	Yolsuzluk ile vergi gelirleri arasında pozitif ilişki tespit edilmiştir.
(Oral & Sayın, 2009)	1985-2007	Türkiye	Yolsuzluk Endeksi- Dolaylı Vergiler/GSYH- Dolaysız Vergiler/GSYH- Genel Bütçe Gelirleri İçinde Vergi Gelirlerinin Payı- Denetim Oranı- Vergi Yükü	ADF, KPSS, VAR, Johansen- Juselius, Granger Nedensellik	Dolaylı vergilerden yolsuzluğa ve yolsuzluktan dolaysız vergilere tek yönlü nedensellik ilişkisi tespit edilmiştir
(Baldemir, Özkoç, & İşçi, 2009)	1980-2002	Türkiye	Yolsuzluk-vergi gelirleri-vergi yükü	MIMIC modeli	Vergi gelirleri ile yolsuzluk arasında negatif, vergi yükü ile yolsuzluk arasında ise pozitif ilişki tespit edilmiştir.
(Beşkaya & Bağgiden, 2008)	1980-2005	Türkiye	Gelir Vergisi- Kurumlar Vergisi- Vergi Gelirleri- Yolsuzluk	OLS, ADF, Granger Nedensellik	Yolsuzluk ile vergi gelirleri arasında negatif ilişki tespit edilmiştir.
(İmam & Jacobs, 2007)	1990-2013	Orta Doğu Ülkeleri	Yolsuzluk-Vergi Gelirleri	GMM Yöntemi	Yolsuzluk çeşitli vergi gelirleri üzerinde farklı sonuçlara yol açacağı tespit edilmiştir.
(Bağgiden & Beşkaya, 2005)	1980-2001	Türkiye	Yolsuzluk- Kamu Gelirleri	OLS Yöntemi	Yolsuzluk ile doğrudan vergi gelirleri arasında negatif ilişki tespit edilmiştir.
(Tanzi & Davoodi, 2000)	1980-1997	83 Ülke	Yolsuzluk- Büyüme- Gelir Vergisi- Kurumlar Vergisi- Emlak Vergisi- Katma Değer Vergisi- Sosyal Güvenlik Prim Gelirleri	Saçılım Grafikleri	Yolsuzluk ile gelir vergisi, katma değer vergisi, kurumlar vergisi, emlak vergisi, sosyal güvenlik prim gelirleri arasında negatif ilişki tespit edilmiştir.

Ulusal literatürde yolsuzluk ve kamu harcamaları üzerine yapılmış başlıca akademik çalışmalar; çalışmanın yazarı, periyodu, hangi ülkeler için yapıldığı, kullanılan yöntem ve/veya model, kullanılan değişkenler ve ulaşılan sonuçlar olmak üzere altı başlık altında Tablo 5'te özetlenmiştir.

Tablo 5. Yolsuzluk ile İlgili Yapılan Diğer Çalışmalar

Yazar	Yıl	Ülke	Değişkenler	Yöntem	Sonuç
(Aydın, 2019)	1995-2018	Türkiye	Yolsuzluk-Kamu Harcamaları	ARDL testi	Yolsuzluk ile kamu harcamaları arasında uzun dönem ilişki ve ilişkinin yönünün pozitifliği tespit edilmiştir.
(Topal & Keyifli, 2016)	1998-2014	34 OECD ülkesi	Yolsuzluk-Kamu Borç Yüklü	Statik ve Dinamik Panel Veri Analizi	Yolsuzluk seviyesi ile kamu borç yükü arasında pozitif ilişki tespit edilmiştir.
(Şahin, 2016)	1980-2015	Türkiye	Ekonomik Özgürlük-Demokrasi- Yolsuzluk	Granger Nedensellik	Ekonomik büyümeden yolsuzluğa doğru bir nedensellik olmadığı tespit edilmiştir.
(Beşel & Savaşan, 2014)	1985:01-2012:11	Türkiye	Yolsuzluk-Ekonomik Büyüme	Zivot-Adreus Birim Kök Testi, Gregory-Hansen Eş Bütünleşme Testi, Toda-Yamamoto Nedensellik Testi	Değişkenler arasında eş bütünleşme yoktur ancak ekonomik büyümeden yolsuzluğa doğru tek yönlü nedensellik tespit edilmiştir.
(Karagöz & Karagöz, 2010)	1980-2005	Türkiye	Yolsuzluk- Kamu Harcamaları-Ekonomik Büyüme	Granger Nedensellik	Ekonomik büyümeden yolsuzluğa doğru nedensellik ilişkisi yoktur ancak ekonomik büyüme kişi başına yolsuzluğu artırdığı tespit edilmiştir.
(Bağdigen & Dökmen, 2006)	1982-2003	Türkiye	Yolsuzluk-Kamu Harcamaları	En Küçük Kareler Yöntemi	Yolsuzluk algılama endeksi ile kamu harcamaları hem genel düzeyde hem de alt bileşenler arasında pozitif ilişki tespit edilmiştir.
(Kutlar & Doğanoglu, 2005)	1980-2016	Türkiye	Yolsuzluk Endeksi- Kamu Gelirleri	Panel Veri Analizi	Yolsuzluk endeksi ile kamu gelirleri arasında negatif ilişki tespit edilmiştir.
(Başar, 2004)	1990-2000	59 Ülke	Büyüme- Yatırım-Sermaye Düzeyleri- Nüfus Artışı- Gastil Politik Haklar Endeksi- İthalat+İhracat/GSYH-KKZ Politik İstikrar Endeksi- Yolsuzluk	En Küçük Kareler Yöntemi	Yolsuzluk ile yatırım arasında negatif ilişki tespit edilmiştir.

5. Veri Seti ve Yöntem

Çalışmada Türkiye için kurumlar vergisi oranları, kurumlar vergisi gelirlerinin GSYH içindeki payı, kurumlar vergisi gelirleri ve yoksulluk algılama endeksine ilişkin 1995-2019 yıllık verileri kullanılmıştır. Kurumlar vergisi oranları ve kurumlar vergisi gelirleri gelir idaresi başkanlığından, yoksulluk algılama endeksi ise uluslararası şeffaflık örgütünden elde edilmiştir. Değişkenlerin durağanlık değerlerinin tespit edilmesi için ADF birim kök testi kullanılmıştır. Seriler durağan hale getirildikten sonra değişkenler arasında uzun dönemli ilişki olup olmadığı Johansen Koentegrasyon testi yardımıyla tespit edilmiştir. Değişkenler arasındaki uzun dönemli ilişkinin bulunmasından sonra Etki-Tepki ve Varyans ayrıştırma analizleri yapılmıştır.

Tablo 6 birim kök testi sonuçlarını vermektedir. Buna göre hem bağımlı değişkenler hem de bağımsız değişkenler %1, %5 ve %10 anlamlılık seviyelerinde düzeyde durağan çıkmamıştır. Düzeyde durağan olmaması sonucunda serilerin birincil farkları alınarak durağan hale getirilmiştir.

Tablo 6. Birim Kök Testi Sonuçları

ADF Level (CPI)		t istatistik		Prob.
ADF Test İstatistik (-2.886413)		%1 Düzeyinde	-4.394309	0.1837
		%5 Düzeyinde	-3.612199	
		%10 Düzeyinde	-3.243079	
ADF Birinci Fark (CPI) (-6.069426)		t istatistik		Prob.
		%1 Düzeyinde	-4.416345	0.0003
		%5 Düzeyinde	-3.622033	
		%10 Düzeyinde	-3.248592	
ADF Level (KV) (0.015109)		t istatistik		Prob.
ADF Test İstatistik		%1 Düzeyinde	-4.532598	0.9931
		%5 Düzeyinde	-3.673616	
		%10 Düzeyinde	-3.277364	
ADF Birinci Fark (KV) (-3.772918)		t istatistik		Prob.
		%1 Düzeyinde	-4.532598	0.0418
		%5 Düzeyinde	-3.673616	
		%10 Düzeyinde	-3.277364	
ADF Level (KO) (-1.861952)		t istatistik		Prob.
ADF Test İstatistik		%1 Düzeyinde	-4.394309	0.6424
		%5 Düzeyinde	-3.612199	
		%10 Düzeyinde	-3.243079	
ADF Birinci Fark (KO) (-3.883171)		t istatistik		Prob.
		%1 Düzeyinde	-4.416345	0.0299
		%5 Düzeyinde	-3.622033	
		%10 Düzeyinde	-3.248592	
ADF Level (KVGSYH) (1.853868)		t istatistik		Prob.
ADF Test İstatistik		%1 Düzeyinde	-3.737853	0.9996
		%5 Düzeyinde	-2.991878	
		%10 Düzeyinde	-2.635542	
ADF Birinci Fark (KVGSYH) (-3.769159)		t istatistik		Prob.
		%1 Düzeyinde	-3.752946	0.0096
		%5 Düzeyinde	-2.998064	
		%10 Düzeyinde	-2.638752	

Değişkenler arasındaki uzun dönemli ilişkiyi inceleyebilmek amacıyla değişkenlerin en uygun gecikme uzunluğunun bulunması gerekmektedir. Tablo 7 en uygun gecikme uzunluğu sonuçlarını göstermektedir. Tabloya göre hem bağımlı hem de bağımsız değişkenler için en uygun gecikme uzunluğu 1 (bir) olarak belirlenmiştir.

Tablo 7. En Uygun Gecikme Uzunluğu Sonuçları

Endogenous Variables: KV CPI						
Lag	LogL	LR	FPE	AIC	SC	HQ
0	-445.3286	NA	2.68e+14	38.89814	38.99688	38.92298
1	-397.1513	83.78661*	5.77e+12*	35.05664*	35.35285*	35.13114*
2	-396.2560	1.401472	7.64e+12	35.32661	35.82030	35.45077
Endogenous Variables: KVGSYH CPI						
Lag	LogL	LR	FPE	AIC	SC	HQ
0	99.06259	NA	7.41e-07	-8.440225	-8.341487	-8.415393
1	143.6030	77.46159*	2.19e-08*	-11.96548*	-11.66926*	-11.8909*
2	144.0155	0.645703	3.02e-08	-11.65353	-11.15983	-11.52936
Endogenous Variables: CPI KVO						
Lag	LogL	LR	FPE	AIC	SC	HQ
0	-24.17862	NA	0.033399	2.276402	2.375141	2.301235
1	-5.895523	31.79670*	0.009673*	1.034393*	1.330609*	1.108891*
2	-3.756541	3.347972	0.011500	1.196221	1.689914	1.320383

Hipotez 1: Yolsuzluğun artması kurumlar vergisi gelirlerini azaltmaktadır.

Hipotez 1 kapsamında yapılan koentegrasyon testi sonuçları Tablo 8'de gösterilmiştir. Test sonuçlarına göre yolsuzluk seviyesi ile kurumlar vergisi gelirleri arasında uzun dönem koentegrasyona ulaşılamamıştır. Hipotez 1 reddedilmiştir.

Tablo 8. Koentegrasyon Testi Sonuçları
Unrestricted Cointegration Rank Test (Trace)

Series: KV CPI				
Hypothesized No. of CE(s)	Eigenvalue	Trace Statistic	0.05 Critical Value	Prob.**
None	0.188419	7.467259	15.4947	0.5240
At most 1	0.122475	2.874293	3.84146	0.0900

Hipotez 2: Yolsuzluğun artması kurumlar vergisi gelirleri/GSYH oranını azaltmaktadır.

Hipotez 2 kapsamında yapılan koentegrasyon testi sonuçları Tablo 9'da gösterilmiştir. Test sonuçlarına göre yolsuzluk seviyesi ile kurumlar vergisi gelirleri/GSYH arasında uzun dönem koentegrasyona ulaşılamamıştır. Hipotez 2 reddedilmiştir.

Tablo 9. Koentegrasyon Testi Sonuçları
Unrestricted Cointegration Rank Test (Trace)

Series: KVGSYH CPI				
Hypothesized No. of CE(s)	Eigenvalue	Trace Statistic	0.05 Critical Value	Prob.**
None	0.201513	8.000640	15.4947	0.4654
At most 1	0.115575	2.824804	3.84146	0.0928

Hipotez 3: Kurumlar vergisi oranlarının artması yolsuzluk düzeyini artıracaktır.

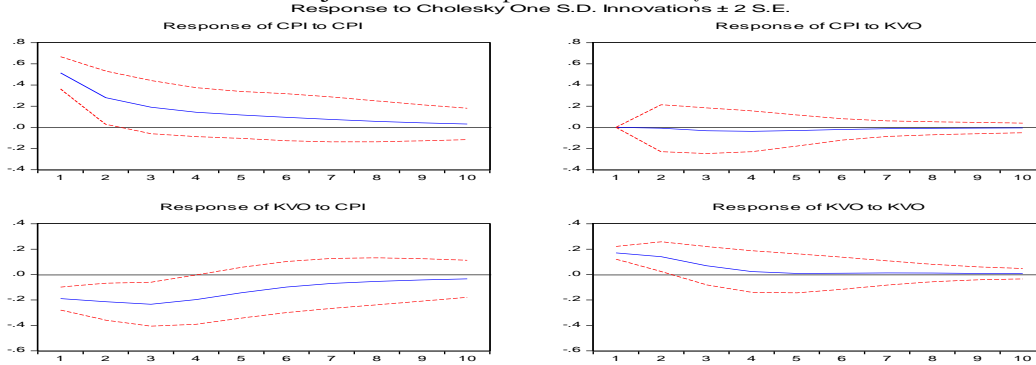
Hipotez 3 kapsamında yapılan koentegrasyon testi sonuçları Tablo 10'da gösterilmiştir. Test sonuçlarına göre yolsuzluk seviyesi ile kurumlar vergisi oranları arasında uzun dönem koentegrasyona ulaşılmıştır. Hipotez 3 kabul edilmiştir.

Tablo 10. Koentegrasyon Testi Sonuçları
Unrestricted Cointegration Rank Test (Trace)

Series: CPI KVO				
Hypothesized No. of CE(s)	Eigenvalue	Trace Statistic	0.05 Critical Value	Prob.**
None *	0.486420	16.09140	15.4947	0.0406
At most 1	0.063005	1.431708	3.84146	0.2315

Şekil 4 etki-tepki analiz sonuçlarını göstermektedir. Buna göre, yolsuzluk algılama endeksinin kurumlar vergisi oranında meydana gelen bir birimlik şoka tepkisi yedinci seviyeden itibaren çok düşük seviyede olduğu için önemsenmemektedir. Ancak kurumlar vergisi oranlarının yolsuzluk algılama endeksinde meydana gelen bir birimlik şoka tepkisi üçüncü döneme kadar azalan seviyede iken üçüncü dönemin sonunda artan seviyededir.

Şekil 4. Etki-Tepki Analizi Sonuçları

Tablo 11 ve 12 varyans ayrıştırma sonuçlarını göstermektedir. Tablolar birlikte değerlendirildiğinde, Tablo 11'e göre yolsuzluk algılama endeksinde meydana gelen bir şok en fazla kendisi tarafından açıklanırken, yolsuzluk algılama endeksinde meydana gelen şoklar onuncu dönemde kurumlar vergisi oranları tarafından %94'lük kısmı açıklanmaktadır. Tablo 12'ye göre ise, kurumlar vergisi oranlarında meydana gelen bir şok en fazla yolsuzluk algılama endeksi tarafından açıklanmaktadır.

Tablo 11. Varyans Ayrıştırma Sonuçları

Variance Decomposition of CPI:			
Period	S.E.	CPI	KVO
1	0.515095	100.0000	0.000000
2	0.586416	99.97905	0.020952
3	0.617454	99.71028	0.289721
4	0.634911	99.37684	0.623161
5	0.646273	99.18417	0.815832
6	0.653538	99.11077	0.889234
7	0.657885	99.08576	0.914243
8	0.660352	99.07449	0.925513
9	0.661734	99.06704	0.932964
10	0.662523	99.06164	0.938363

Tablo 12. Varyans Ayrıştırma Sonuçları

Variance Decomposition of KVO:			
Period	S.E.	CPI	KVO
1	0.254893	54.98724	45.01276
2	0.361174	62.43434	37.56566
3	0.435677	71.63363	28.36637
4	0.478820	76.27328	23.72672
5	0.499825	78.19047	21.80953
6	0.509514	78.97111	21.02889
7	0.514462	79.31301	20.68699
8	0.517366	79.49080	20.50920
9	0.519177	79.60157	20.39843
10	0.520293	79.67338	20.32662

Tablo 13 VAR analizi sonucunu vermektedir. Granger nedensellik sonuçlarına göre ve olasılık değerlerinin 0,05'ten büyük olması nedeniyle değişkenler arasında nedensellik ilişkisi yoktur.

Tablo 13. VAR Analizi Sonuçları

VAR Granger Causality/Block Exogeneity Wald Tests			
Dependent Variable: CPI			
Excluded	Chi-sq	df	Prob.
KVO	0.155806	2	0.9251
All	0.155806	2	0.9251
Dependent Variable: KVO			
Excluded	Chi-sq	df	Prob.
CPI	1.816033	2	0.4033
All	1.816033	2	0.4033

6. Sonuç

Yolsuzluk algılama endeksi, uluslararası şeffaflık örgütü tarafından 1995 yılından itibaren düzenli aralıklarla oluşturulması sonucunda yolsuzluk ile ilgili yapılan çalışmalarda birinci sırada kullanılan bir veri olmuştur. Endeks, ülkelere anket yapılarak 13 anketin kombinasyonu şeklinde oluşturulmaktadır. Endeks 2012 yılına kadar 0-10 arasında değer alırken 2012 sonrası dönemde 0-100 arasında değerler almaktadır. Ülkelerin endeks değerinde 0 (sıfır)'a yaklaşması yolsuzluğun arttığı, 100 (yüz)'e yaklaşması ise yolsuzluğun azalarak şeffaflığın arttığı anlamına gelmektedir.

Birinci Dünya Savaşı'nın ülke ekonomilerine yüklemiş olduğu zararı ortadan kaldırmak amacıyla ülkeler tarafından kurumlar vergisi uygulamasına başlanmıştır. Kurumlar vergisinin gerekli olduğu hipotezi beş farklı görüş olan yararlanma, ayrıcalık, ayrı ödeme gücü, sosyal denge ve mali görüş tarafından desteklenmektedir. Avrupa Birliği ülkelerinde uygulanan kurumlar vergisi oranlarına 2010-2019 yılları arasında bakıldığında en yüksek oran %35 (2019 yılı) ile Malta olurken, en düşük oran %10 (2019 yılı) ile Bulgaristan olmaktadır. Ülkemizde ise kurumlar vergisi oranları yıllar itibariyle değişkenlik göstermektedir. 1995-2019 yılı verilerine bakıldığında en yüksek olduğu yıl %33 oran ile 2004 yılı olmuştur. 2019 yılındaki kurumlar vergisi oranı ise %22'dir.

Çalışmamızda, Türkiye için 1995-2019 yılları arasındaki kurumlar vergisi oranları, kurumlar vergisi gelirleri, kurumlar vergisi gelirlerinin GSYH içindeki payı ile yolsuzluk algılama endeksi arasındaki ilişki incelenmiştir. Değişkenler düzeyde durağan olmadıkları için birincil farkları alınarak koentegrasyon testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre, kurumlar vergisi gelirleri ve kurumlar vergisi gelirleri ile yolsuzluk algılama endeksi arasında koentegrasyon çıkmamıştır. Ancak kurumlar vergisi oranları ile yolsuzluk endeksi arasında koentegrasyon tespit edilmiştir. Koentegrasyon ilişkisi bulunan kurumlar vergisi oranları ile yolsuzluk algılama endeksi arasında granger nedensellik testi yapılmıştır. Nedensellik test sonuçlarına göre değişkenler arasında nedensellik ilişkisi olmadığı tespit edilmiştir.

Çalışma kapsamında, 1995-2019 yılları arasında kurumlar vergisi oranları değişiklik gösterdiği için kurumlar vergisi gelirleri de değişiklik göstermektedir. Bu değişikliği ortadan kaldırmak amacıyla yıllar itibariyle kurumlar vergisi oranlarının ortalaması alınarak kurumlar vergisi gelirleri tekrar hesaplanmış ve düzeltilmiş kurumlar vergisi gelirleri üzerinde çalışma yapılmıştır. Kurumlar vergisi oranlarında meydana gelen değişimin kurumlar vergisi gelirleri üzerinde meydana getirdiği değişim bu yöntem ile bertaraf edilmeye çalışılmıştır. Yolsuzluk düzeyinde meydana gelen artışlar ile kurumlar vergisi gelirleri ve GSYH içinde kurumlar vergisi oranları arasında ilişki bulunamamıştır. Ancak kurumlar vergisi oranlarında meydana gelen değişimler ile yolsuzluk düzeyi arasında ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca göre, kurumlar vergisi oranlarında meydana gelen değişimler ülkedeki yolsuzluk algılama düzeyini etkilemektedir.

7. Extended Abstract

A corporate tax is a tax imposed the net profit of legal entities and capital companies. In 1909, the taxation of capital companies on a federal basis in the United States began to be applied for the first time. We can divide the views that argue that corporate tax is justified into the view of benefit, the view of privilege, the view of separate solvency, and the view of social balance. The benefit opinion argues that the state makes many transactions for the benefit of institutions, and as a result, the cost of the service they receive should be paid as a tax. The view of privilege is that institutions have a number of privileges due to their status, as a result of these privileges, they receive income that should be taxed on these incomes. The separate solvency view is that institutions have separate personalities from their partners and their income should be taxed separately. According to the view of social balance, institutions impose a number of social costs on society when carrying out their activities. When corporate tax rates in European Union countries are evaluated in 2010-2019, it is seen that the highest corporate tax rate is in Malta and the lowest corporate tax rate is in Bulgaria. Corporate tax rates in our country between 1995-2019 are examined and a fluctuating course is observed. During these years, the highest corporate tax rates were implemented in 2004. The lowest corporate tax rate remained constant at 20% between 206-2017. Corporate tax revenues in our country tend to increase continuously.

The Corruption Perception Index is an index published by Transparency International in the form of a composition of 13 surveys conducted by countries to investigate the level of corruption in countries since 1995. The index value was valued between 0 and 10 until 2012, while it began to value between 0 and 100 after 2012. For many years, Denmark has been the most transparent (with the least Corruption) country in the world. When the index values are evaluated within the scope of the economic development of countries, it is concluded that the level of corruption is low in economically developed countries and the level of corruption is high in undeveloped and developing countries. Turkey has increased between 2011-2013 and 2016-2017 when the index is evaluated between 2010-2019. When the index values between

1995-2019 were examined, it reached its highest value in 2006 with a ratio of 5.23 (between 0-10). Based on this, as of the reference years, the year in which our country was most transparent (the least corruption was perceived) was 2006. Looking at the Corruption Perception Index in general, Turkey has an index value of approximately 4 (between 0-10) points.

The relationship between corruption and tax revenues has been examined many times in the literature. At the same time, corruption is also associated with public revenues and public expenditures. The effects of changes in tax rates on tax revenues, the share of tax revenues in GDP, and public revenues were not taken into account when the studies were examined. For this reason, our study also took the average corporate tax rates in reference years to eliminate these disadvantages, and even analyzed them by recalculating the share of corporate tax revenues and corporate tax revenues in GDP. As a result, the effects of changes in tax rates were eliminated.

In our study, data on Turkey's Corruption Perception Index, corporate tax rates, corporate tax revenues and the share of corporate tax revenues in GDP between 1995-2019 were used. The data was analyzed with the help of Eviews 9 package program. As a first stage, Johansen Cointegration test was performed to see if there was a long-term relationship between the variables after the series was stationary, which was performed in the ADF unit Root Test. After a long-term relationship was found between the variables, impact-reaction and variance decomposition analyses were performed. Three different hypotheses were created within the scope of the study. 1. Hypothesis: increased corruption reduces corporate tax revenues. 2. Hypothesis: the increase in corruption reduces the share of corporate tax revenues in GDP. 3. Hypothesis: increasing corporate tax rates will increase the level of corruption. No cointegration was found between the variables within the scope of hypothesis 1 and 2. In the context of hypothesis 3, it was concluded that there is cointegration between the variables. It was rejected because there was no cointegration in other hypotheses, Granger causality analysis was performed for hypothesis three with cointegration, but no causality relationship was found between the variables.

Keywords: Corruption Perception Index, Corporate Tax, Granger Causality Analysis

Kaynakça

- Ajaz, T., & Ahmad, E. (2010). The Effect of Corruption and Governance on Tax Revenues. *The Pakistan Development Review*, 405-417.
- Armağan, R. (2007). Türkiye'de Gelir ve Kurumlar Vergisi Oranlarında İndirimin Vergi Gelirleri Üzerine Etkileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi*, 227-252.
- Aydın, D. (2019). *Yolsuzluk ve Kamu Harcamaları Arasındaki İlişki: Türkiye Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Hatay.
- Bağdigen, M., & Dökmen, G. (2006). Yolsuzluklarla Kamu Harcamaları Arasındaki İlişkinin Ampirik Bir Analizi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 23-38.
- Bağdigen, M., & Beşkaya, A. (2005). The Impact of Corruption on Government Revenues: The Turkish Case. *Yapı Kredi Economic Review*, 31-54.
- Bakırtaş, D. (2012). Yolsuzluğun Vergi Gelirleri Üzerindeki Etkisi: Türkiye Örneği. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 87-98.
- Baldemir, E., Özkoç, H., & İşçi, Ö. (2009). MIMIC Model ve Yolsuzluk Üzerine Türkiye uygulaması. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 49-63.
- Başar, S. (2004). *Yolsuzluklar ve Makroekonomik Etkileri*. Doktora Tezi. Erzurum.
- Beşel, F., & Savaşan, F. (2014). Türkiye'de Yapısal Kırılmalar Altında Yolsuzluk-Ekonomik Büyüme İlişkisi. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 73-86.
- Beşkaya, A., & Bağdigen, M. (2008). The Relationship Between Corruption and Government Revenues: A Time Series Analysis of The Turkish Case, 1980-2005. *Yapı Kredi Economic Review*, 67-84.
- Çiçek, U., & Uğur, K. (2019). Türkiye ile AB Ülkelerinin Dolaylı-Dolaysız Vergiler Açısından Karşılaştırılması. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 290-310.
- Dökmen, G. (2012). Yolsuzlukların Vergi Gelirleri Üzerindeki Etkisi: Dinamik Panel Veri Analizi. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 41-51.

İmam, P. A., & Jacobs, D. F. (2007). Effect of Corruption on Tax Revenues in the Middle East. *IMF Working Paper*.

Karagöz, K., & Karagöz, M. (2010). Yolsuzluk, Ekonomik Büyüme ve Kamu Harcamaları: Türkiye İçin Ampirik Bir Analiz. *Sayıştay Dergisi*, 5-22.

Kılıç, M. (2019). *Kurumlar Vergisinin Genişletici Maliye Politikası İle İlişkisi: Türkiye İle OECD Ülkelerinin Mali ve Ekonomik Büyüme Analizi*. Yüksek Lisans Tezi. Kütahya.

Kutlar, A., & Doğanoglu, F. (2005). https://www.researchgate.net/publication/268035354_Fatih_Turkiye'de_1980_Sonrasi_Yolsuzluklar_Kamu_Yatirimlari_Ve_Buyume_Uzerine_Bir_Ekonometrik_Calisma adresinden alındı

Monteiro, M. R., Brandao, E. F., & Martins, F. V. (2011). Monteiro, M.R.A Panel Data Econometric Study of Corporate Tax Revenue in European Union: Structural, Cyclical Business and Institutional Determinants. *FEP Working Papers*.

OECD. (2008). Corruption A Glossary of International Standarts in Criminal Law. *OECD*.

Oral, B. G., & Sayın, F. (2009). Mali Yolsuzluğun Yansımaları: Türkiye İçin Eşbütünlük Analizi. *İstanbul Üniversitesi Maliye Araştırma Merkezi Konferansları*, (s. 141-176). İstanbul.

Örücü, A. İ., Aysu, A., & Bakırtaş, D. (2012). Örücü, A. İ.; Aysu, A. Ve BaYolsuzluğun Kurumlar Vergisi Gelirleri Üzerine Etkisi: OECD Ülkeleri Analizi. *Maliye Dergisi*, 539-556.

Özmen, İ. (2016). Vergi Gelirlerinin Belirleyicileri Üzerine Karşılaştırmalı Bir Analiz: BRIC-T. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 232-252.

Potanlar, S. K., Samimi, A. J., & Roshan, A. R. (2010). Corruption and Tax Revenues: New Evidence from Some Developing Countries. *Australian Journal of Basic and Applied Sciences*, 4218-4222.

Şahin, İ. (2016). Türkiye'de 1980-2015 Yılları Arası Demokrasi, Ekonomik Özgürlük ve Yolsuzlukların Ekonomik Büyüme Etkileri. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 317-334.

Tanzi, V. (1998). Corruption Around the World: Causes, Consequences, Scope and Cures. *IMF Working Paper*.

Tanzi, V., & Davoodi, H. (2000). <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2016/12/30/Corruption-Growth-and-Public-Finances-3854> adresinden alındı

Topal, M. H., & Keyifli, N. (2016). Yolsuzluk ve Kamu Borçları: OECD Ülkeleri İçin Ampirik Bir Kanıt. 2. *Uluslararası Osmaneli Sosyal Bilimler Kongresi*, (s. 501-512). Bilecik.

Transparency. (2021, Şubat 18). <https://www.transparency.org/en/our-story> adresinden alındı

Transparency. (2021, Şubat 18). <https://www.transparency.org/en/cpi/2020/index/nzl> adresinden alındı

Tunç, C. (2018). *Yolsuzluğun Vergi Gelirleri Üzerindeki Etkisi: Avrupa Birliği Geçiş Ekonomileri Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Uşak.

Uğurlu, H. (2019). *Vergilemede Basitlik İlkesi Açısından Türkiye'de Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunlarının Birleştirilmesi*. Doktora Tezi. Trabzon.

Yavuz, H. (2008). *Türkiye'de Kurumlar Vergisinin Ekonomik Etkileri ve Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya.

Araştırmacıların Katkı Oran Beyanı / Contribution of Authors

Yazarların çalışmadaki katkı oranları %33/%33/%34 şeklindedir.
The authors' contribution rates in the study are %33/%33/%34 form.

Çıkar Çatışması Beyanı / Conflict of Interest

Çalışmada herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.
There is no conflict of interest with any institution or person in the study.

İntihal Politikası Beyanı / Plagiarism Policy

Bu makale İntihal programlarında taranmış ve İntihal tespit edilmemiştir.
This article was scanned in Plagiarism programs and Plagiarism was not detected.

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı / Scientific Research and Publication Ethics Statement

Bu çalışmada Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi kapsamında belirtilen kurallara uyulmuştur.
In this study, the rules specified within the scope of the Higher Education Institutions Scientific Research and Publication Ethics Directive were followed.